

Egyházi Képviselő Tanács

október 18-án tartotta III. évnegyedi rendes ülését. Targysorozatán szerepeltek az elnökileg elintézett adminisztratív és gazdasági ügyek, a Misszió, Gazdasági, Pénzügyi és Teológiai szakvizsgai Bizottságok jegyzőkönyvei, jelentések a felvételi vizsga eredményéről, dr. Szabó Árpádnak a Teológiai Intézet rektorává való választásáról, az Unitárius Világszövetség — IARF — teológiai konferenciájáról és kongresszusáról, a Szabadelvű Vallásos Nők Nemzetközi Szövetsége goslari és a Nemzetközi Ifjúsági Szövetség tatai konferenciájáról, az iskolai valláserkölcsei nevelésről, a kolozsvári Unitárius Nőszövetség tevékenységéről és munkatervéről, a Számvevőség és a központi ellenőr tevékenységéről, a földrendgékárosult egyházközségekről, a kénosi és köhalom—homoródi egyházközségek javítási segélykéréséről, valamint a Vallásügyi törvénytervezetről.

Egyházi Képviselő Tanács

december 19-én rendkívüli ülést tartott, amelynek egyetlen napirendi pontját a javadalmazások és nyugdíjak 750, illetve 400 lejjel történő kiegészítése képezte.

Egyházközi közgyűlések

A *maros-küküllői* egyházkör október 5—6 napjain Szentgericén tartotta évi rendes közgyűlését. Az istentiszteleten Kovács Sándor magyarországi lelkész prédikált.

A *székelykeresztúri-udvarhelyi* egyházkör október 6—7-én Kobátfalván tartotta évi rendes közgyűlését. A szombat esti istentiszteleten Ádám Dénes homoródkeményfalvi, a vasárnapin Botha Dénes fiatfalvi lelkész végezte a szószéki szolgálatot.

Mindkét közgyűlés tárgysorozatán szerepelt az esperes évi jelentése és az azt kiegészítő részjelentések (népesedési, család- és beteglátogatási, szórvány- és leányegyházközség gondozási, aranykönyvi, építésjavítási és valláserkölcsei nevelési), valamint az egyházkör zárszámadása és következő évi költségvetése.

A közgyűlések véleményezték az E. K. Tanács által leküldött javaslatot az 1948 előtti nyolc egyházkör visszaállítása tárgyában.

Mindkét közgyűlésen az egyházi központ részéről András György előadótanácsos vett részt.

Lelkészi értekezletek

A IV. évnegyedi lelkeszi értekezleteket november 7—13. között tartották meg. A *kolozs-tordai* egyházkörben november 13-án a kolozsvári belvárosi egyházközségben; a szószéki szolgálatot Léta Sándor petrozsényi gyakorló segédlelkész végezte. A *maros-küküllői* egyházkörben november 8—9. napjain tartották az értekezletet Nyárádszentmártonban; az esti istentiszteleten Kelemen Levente marosvásárhelyi gyakorló segédlelkész

prédikált. A *székelykeresztur-udvarhelyi* egyházkörben november 7-én, Székelyudvarhelyen tartották; a lelkészi szolgálatot Péter József siménfalvi lelkész végezte. A *sepsiszentgyörgyi* egyházkörben az értekezletet november 12-én a kökösi egyházközségben tartották; a szószéki szolgálatot Orbán F. Dezső kálnoki lelkész végezte.

Az értekezleteken két előadás hangzott el: Szász Ferenc „A család, mint a valláserkölcsi nevelés iskolája” és dr. Rezi Elek „Dietrich Bonhoeffer élete és teológiai munkássága” címen.

Az értekezleteken az egyházi központot dr. Kovács Lajos püspök, dr. Rezi Elek teológiai tanár és András György előadótanácsos képviselte.

Lelkésznevelés

Az 1990—1991. tanévre 23 unitárius hallgató iratkozott be.

Az Intézeti Tanács 1990. szeptember 28-án tartott ülésén a következő didaktikai állások betöltéséről, illetve helyettesítéséről határozott. Kolozsváron: a református „Gyakorlati teológia” előadótanári állásra, pályázat alapján, Kelemen Attila tövisi lelkészt választotta meg lektori minőségben; az unitárius „Gyakorlati teológia” előadótanári állásra, pályázat alapján, Szász Ferenc brassói lelkészt választotta meg lektori minőségben. A klasszikus nyelvek lektorátusa keretében óraadók alkalmazta: dr. Molnár János professzort és Balogh Béla főtitkárt; a román nyelvi lektorátusra dr. Máté Gábor egyetemi tanárt, az angol nyelvi lektorátusra P. Dukász Adrienne tanárnőt alkalmazta óraadói minőségben. Az Intézet nagyszabású tagozatán a román nyelvi lektorátusra dr. Georgehe Iliescu egyetemi tanárt alkalmazta óraadónak.

A Teológiai Intézet évnyitó ünnepélye október 7-én volt.

A *tanévnnyitó istentiszteletet* az unitárius hallgatók részére október 7-én tartották meg, prédikált dr. Erdő János főjegyző.

Az *I. félévi előadások* október 1. és december 17. között folytak.

Szakkvizsgát tett Benedek Mihály 1990. október 2—4. napjain.

A karácsonyi ünnepeken teológiai hallgatóink legációk szolgálatot végeztek különböző egyházközségekben.

Énekvezérképzés

Ferencz Réka, a vargyasi egyházközség tagja, 1990. november 8-án énekvezérképesítő vizsgát tett és kántori szolgálatra képesítést nyert.

Személyi változások

Fóris Zoltán marosvásárhelyi gyakorló segédlelkész áthelyezést nyert az újszékelyi egyházközségbe 1990. október 1-től.

Kelemen Levente gyakorló segédlelkészi kinevezést nyert a marosvásárhelyi egyházközségbe.

Benedek Mihály gyakorló segédlelkésznek neveztetett ki Böződre 1990. október 1-től.

Bálint Imre homoródszentpéteri lelkész, választás eredményeképpen, kinevezést nyert rendes lelkésznek az alsófelsőszentmihályi egyházközségbe 1990. november 1-től.

Rüsz Domokos székelyszentmiklósi segédlelkész, választás eredményeképpen, kinevezést nyert rendes lelkésznek a székelyudvarhelyi 2. számú egyházközségbe 1990. november 1-től.

Szabó Dezsőné Balázs Erzsébet, az egyházi központ pénztárosa, 30 évi lelkiismeretes szolgálat után 1990. december 31-én nyugalomba vonult.

■ *Lelkészbeiktató ünnepélyek*

■ *Kedei Mózes* lelkészt 1990. október 14-én iktatták be a székelyudvarhelyi 1. sz. egyházközségbe. A lelkészi kinevezés felolvasása után Kedei Mózes megtartotta beköszöntő prédikációját. Ezután dr. Kovács Lajos püspök beiktató beszéde következett. Ezt követően Báró József esperes beiktatta az új lelkészt hivatalába. Az új lelkészt köszöntötték: Báró József esperes az egyházkör, Rüszt Domokos segédlelkész, Varga István gondnok, Balázs Istvánné, dr. Szász Dénes ny. lelkész, Gergely Gyöngyvér és Páll Lenke az egyházközség nevében. A helybeli felekezetek részéről Geréb Attila református, Dániel Ernő katolikus és Both József baptista lelkész üdvözölték Kedei Mózeszt. Az ünnepélyen az egyházközség és a „Benedek Elek“ tanítóképző énekkara énekszámokat adtak elő.

■ *A vargyasi egyházközségben* 1990. november 25-én tartották *Andorkó Ferenc* lelkész beiktatását. A kinevezési irat felolvasása után Kiss Jenő köri jegyző iktatta be hivatalába az új lelkészt. Ezt követte Andorkó Ferenc beköszöntő egyházi beszéde, majd dr. Erdő János főjegyző beszéde következett. Az új lelkészt üdvözölték: Máthé Péter gondnok, Tóth Péterné, Székely Anna és Ferenc Réka, egy egyházközség, dr. Dakó Bálint és Szabó Sándor az egyházkör, Kolcsár Sándor esperes a maros-küküllői egyházkör nevében. Az ortodox egyházközség részéről Sutcu Ion köszöntötte. Az ünnepélyen a felsőrákosi és vargyasi egyházközség énekkara szerepelt.

■ *Az alsófelsőszentmihályi egyházközség* 1990. december 9-én tartotta Bálint Imre lelkész beiktató ünnepélyét. Az új lelkészt, beköszöntő prédikációja után, Benedek Sándor esperes iktatta be hivatalába. Ezt követően dr. Kovács Lajos püspök intézett buzdító beszédet a gyülekezethez és új lelkészéhez. Bálint Imre lelkészt köszöntötték. Bajka Sándor gondnok és Nagy Ödön beszolgáló lelkész az egyházközség, Balla József felügyelgondnok és Lőrinczi Károly lelkész az egyházkör részéről; a helybeli felekezetek nevében Biró H. Samu református és Rosu Stefan ortodox lelkész.

■ *A székelyudvarhelyi 2. sz. egyházközség* 1990. december 16-án rendezte meg Rüszt Domokos lelkész beiktatását. Az új lelkész beköszöntő prédikációja után, Báró József esperes iktatta be tisztségébe Rüszt Domokost. Az új lelkészt üdvözölték: Littassy Gyula gondnok és Barabás Leventéné az egyházközség, Kedei Mózes lelkész az 1. sz. egyházközség Botha Dénes lelkész az egyházkör és Farkas Dénes főszámvevő az egyházi központ nevében. Az ünnepélyen az egyházközség és a „Benedek Elek“ tanítóképző énekkara szerepelt.

■ *Dr. Robert Traer*, az Unitárius Világszövetség — IARF — új főtitkára 1990. december 12—17 között meglátogatta egyházunkat. 12-én felkereste Teofil Herineanu ortodox érseket és dr. Csiha Kálmán református püspököt; aznap délután pedig az egyházi központban megbeszélést tartott, majd teológiai hallgatóinkkal találkozott. 13-án a Teológiai Intézetben és D. Szedressy Pál evangélikus püspöknél tett látogatást. 14-én a Vallásügyi Államtitkárságot kereste fel és az Unitárius Világszövetség hamburgi kongresszusának nyilatkozatát adta át. 15-én a brassói, kőha-

lom-homoródi és marosvásárhelyi egyházközsegeket látogatta meg. 16-án délelőtt a belvárosi kolozsvári, délután a monostori gyülekezetnek tartott istentiszteletet; prédikációját dr. Erdő János fordította. A főtikár 17-én utazott el.

■ *Dr. Rezi Elek teológiai tanár és Kiss Alpár baróti lelkész* 1990. október 19—21. napjain részt vettek az Európai Unitárius Univerzalista szervezetnek Berchtesgadenben tartott konferenciáján, mely tárgya „Mi az egyház?” volt.

■ *Dr. Erdő János főjegyző* 1990. október 30—november 3. napjain az egyházi központ képviselőjében részt vett az Unitárius Világszövetség — IARF — Frankfurtban tartott Végrehajtó Bizottságának gyűlésén, melynek tárgysorozatán: a hamburgi kongresszus határozatainak végrehajtása, a titkárság új székhelye, az 1991-ben rendezendő regionális teológiai konferenciák, egyes tagegyházak segítése szerepelt.

■ *November 15-én*, a belvárosi kolozsvári templomban teológiai hallgatónk Dávid Ferenc ünnepélyt tartottak. Prédikált Török István V. é. hallgató; szavaltak, Dávid Ferenc munkáiból szemelvényeket olvastak fel a hallgatók; énekelt a hallgatók kórusa Szentgyörgyi Sándor IV. é. vezetésével. Zenezámot adtak elő Kovács L. Attila tanár és Mezei Csaba II. é. hallgató. Az ünnepélyt 18-án megismételték a monostori gyülekezetben.

■ *Egyházköri ifjúsági találkozót* tartottak október 20—21-én Brassóban a brassói, bölöni, úrmösi, nagyajtai, sepsiszentgyörgyi, sepsiszentkirályi, alsórákosi egyházközség képviselői. A találkozón Kovács István lelkész tartott előadást. 21-én vasárnap, a lelkészi szolgálatot Balázs Sándor végezte: Orbán Balázsról Fodor Sándor tanár tartott előadást.

■ *Szentiváni Mihály* emlékünnepelet rendezett november 24-én Nyárádgálfalván az egyházközség és a helybeli iskola. Az istentiszteleten dr. Kovács Lajos püspök prédikált, Kolcsár Sándor esperes, Fekete József plébános, Szabó András református és Török Elek helybeli lelkész szolgáltak. Az istentisztelet után dr. Kovács Lajos felavatta a Gyarmathy János és Kiss Levente szobrászművészek által készített Szentiváni Mihály mellszobrot. Az avatást követő ünnepélyen előadást tartott a költőről Izsák József tanár és szavalt Kilyén Ilka színművésznő. Az ünnepély Szentiváni Mihály szülőházát megjelölő márványtábla felavatásával zárult, melyet Török Elek lelkész végzett.

■ *Eric S. Price*, angol unitárius lelkész, a „Faith and Freedom” szerkesztője 1990. december 16-án, 86 éves korában elhunyt. Az angol unitárius egyház életében tevékeny szerepet vállalt és töltött be. Alapítója és szerkesztője volt a „Faith and Freedom” (Hit és Szabadság) negyedévi teológiai folyóiratnak; az egyház elnöki tisztségét töltötte be 1965—1966-ban; a Great Hucklow-i családi konferencia központ megszervezője és irányítója volt; az Unitárius Világszövetség — IARF — keretében értékes munkásságot fejtett ki.

Halottaink

Gönczi Miklós, a szindi egyházközség gondnoka, 1990. október 1-én elhunyt. Október 3-án temették a szindi unitárius temetőbe; a szolgálatot Seres T. László tordatúri lelkész végezte.

Péter József, siménfalvi lelkész, 64 éves korában, 1990. november 26-án meghalt. 1926. március 14-én született Homoródújfaluban. A kolozsvári unitárius főgimnáziumban érettségizett. Teológiai tanulmányait az Unitárius Teológiai Akadémián, illetve a Protestáns Teológiai Intézet Unitárius Karán végezte 1946—1950 között. 40 éven át szolgált a küküllőszárdi, székelyszentmiklósi és siménfalvi egyházközösségekben.

A temetési szertartás végzésében részt vettek Benczédi Ferenc küküllődombói, Báró József esperes, Jakab Dénes lelkész; az egyházi központ nevében Szabó Zoltán püspöki titkár beszélt. A székelyudvarhelyi unitárius temetőbe temették; a sírnál Török Áron sepsiszentgyörgyi és dr. Szász Dénes ny. esperes-lelkész szolgáltak.

Bencző Gyula, Bencző Dénes homoródalmási lelkész édesapja, életének 83. évében, 1990. december 14-én elhunyt. December 17-én helyezték örök nyugalomra a homoródalmási temetőbe.

Pihenésük legyen csendes, emlékük áldott!

De falsa et vera unius Dei Patris, Filii et Spiritus Sancti cognitione libri duc Albae Juliae 1568. Introduced by Antal Pirnát. Akadémiai Kiadó Budapest, 1988. LXXVI + 393 l.

Unitárius vitairat, melyet a 16. és 17. századbéli ritka unitárius könyvek kiadására alakult *Bibliotheca Unitariorum Alapítvány* jelentetett meg II. köteteként. A hasonmás kiadás alapjául az Országos Széchényi Könyvtárban őrzött kötet szolgált, egyes sérült lapjait a bécsi Oesterreichisches Nationalbibliothek tulajdonát képező példányból egészítették ki.

A könyv ajánlása II. János, Magyarország választott királyának — János Zsigmond fejedelemnek — szól a lengyelországi és erdélyi egyetértő egyházak lelkészei részéről, Gyulafehér augusztus 7-i kelettel. A kiadvány angol nyelvű előszavát a *Bibliotheca Unitariorum* elnöke, dr. Jan van Goudoever írta. Pirnát Antal bevezető tanulmányában részletesen tárgyalja a kötet kiadási hátterét: Raphael Hoffhalter gyulafehérvári nyomdász életútját, az erdélyi unitáriusok kiadói álláspontját, Erdély valláspolitikáját és toleranciáját; majd a könyv szövegét összehasonlítja Dávid Ferenc *Rövid Magyarázat* c. munkájával és a kortárs lengyel írók műveivel, végül az egyes fejezetek szerzőinek kérdését vizsgálja.

A kötet nem egységes fogalmazású munka, az ajánlás szerint „több jeles férfiak” műveiből készült, a szerzők azonban névtelenek maradnak. Megállapítást nyert, hogy a kötet fejezetei erdélyi, lengyel és nyugat-európai unitárius írók — Dávid Ferenc, Gentilis Valentinus, Socinus Laelius, Blandrata György stb. — műveiből készült válogatások. Több fejezet szerzője Dávid Ferenc lehet, mivel azok a *Rövid Magyarázat* c. művével tartalmilag megegyeznek.

A *De falsa et vera unius Dei cognitione* két könyvből áll, mindkettő arról vall, hogy mit tartottak 1568-ban a szerzők és kiadók érdeemesnek és hasznosnak Erdélyben kinyomtatni.

Az első könyv kilenc fejezete történeti áttekintést nyújt a szentháromság dogmájának keletkezéséről, kialakulásáról és ellenzöiről, kezdve Origenestől egészen Gentilisig. Éles vitát váltott ki a negyedik fejezet, mely háromságot gúnyoló 8 illusztrációt közöl létező templomok festményeiről és szobrairól. Kanyaró Ferenc szerint a képeket lengyel és erdélyi unitáriusok szedték össze Krakko és Róma környékéről.

A második könyv 15 fejezete az unitárius vallás tanítását fejti ki és igyekszik azt a Bibliából, teológiából és történelemből igazolni. Alapállása az a felfogás, hogy az unitarizmus nem új, Jézus és az apostolok tanain alapul, megszakítás nélkül fennállott és hirdették az évszázadok folyamán. Ismerteti Dávid Ferenc felfogását a reformáció elégtelenségéről és folytatásának szükségéről; Isten rendelése, hogy lassan, fokról-fokra haladva táruljon fel előttünk az igazság és történjék meg a tiszta evangélium és apostoli egyház restaurációja.

Borbély István feltételezi, hogy „*De falsa et vera unius Dei cognitione*” — könyvnek egy második kiadása is tervbe volt véve. Ezzel magyarázza a kolozsvári unitárius kollégium könyvtárának azt a példá-